

I N D E X.

Caput Præliminare.

De Metaphysica generatim.

- §. 1. Quid sit veritas logico sensu?
2. illustratur definitio.
3. dubium. §. 4. responsio.
5. quid sit veritas prima?
6. unde veritas prima?
7. dubium. §. 8. responsio.
9. quid sit metaphysica?
10. An metaphysica sit vocabularium terminorum philosophicorum?
11 - 14. dubia Looekii, & aliorum. Responsiones.
15. fundamentum partium metaphysicæ; Psychologiæ, Cosmologiæ.
16. 17. dubium excutitur.
18. fundamentum cæterarum metaphysicæ partium; Ontologiæ, Theologiæ naturalis.
19 - 21. objectiones solvuntur.
22. 23. an metaphysicæ definitio genus habere possit? objectiones solvuntur.
24. datur metaphysica.
25. usus metaphysices.

DISCIPLINA PRIMA.

O N T O - L O G I A.

Cap. I.

De Ontologia generatim.

- §. 25. Ontologiæ nomen & definitio.
26. 27. Objectiones solvuntur.

- §. 28. datur Ontologia.
29 - 33. Objectiones solvuntur.
34. usus Ontologiæ.

Cap. II.

De Principio Contradictionis.

- §. 35. 36. Quid intelligatur per principium contradictionis? explanatur.
37. quid sit igitur hoc principium?
38. an probari possit hoc principium?
39. qui de hoc principio dubitaverint?
40. 41. objectiones solvuntur.

Cap. III.

De Possibili & Impossibili.

- §. 42. Quid sit possibile & impossibile?
43. nexus possibilium quid sit? quid sit possibile in abstracto & concreto?
44. possibile primi & secundi ordinis quid?
45. possibile primitivum, derivativum.
46. possibile positivum & privativum.
47. datur possibilitas utraque.
48. Controversia de possibilium origine. cuius decisio necessaria.
49. Enumerantur sententiæ de origine possibilium.
50 - 53. objectiones primæ sententiæ.
54. sententia secunda, quæ possibilita ab arbitrio DEI derivat.
55 - 59. argumenta, quibus hæc sententia propugnatur.
60. tertiæ sententiæ verioris argumenta.

(a)

Cap.

Cap. IV. *De Existentia.*

- §. 61. Quid sit possibilitatis complementum?
- 62. quid sit existentia a priori?
- 63. quid sit existentia a posteriori?
- 64. an hic conceptus existentiae (quo scil. existentia *a priori* considerata ponitur in *possibilitatis complemento*; *a posteriori* vero in *facto aliquo*) genuinus sit?
- 65 - 68. objectiones contra hanc existentiae definitionem.
- 69. an tantum possibile id sit, quod existit? qui ita sentierint?
- 70. objectiones ita sentientium.

Cap. V. *De Principio Sufficientis Rationis.*

- §. 71. Quid sit ratio generatim?
- 72. variae divisiones rationis, sensu ante definito acceptae.
- 73. quid igitur sit principium hocce?
- 74. demonstratio hujus principii data ab Ill. auctore dilucid. §. 390. p. 423.
- 75. demonstratio Reinbeckii.
- 76. 77. argumenta nostra.
- 78 - 81. an hoc principium tum in naturæ, tum in morali regno sit universale? Thefeos argumenta.
- 82. removeretur exceptio.
- 83. quid sint rationes physice & metaphysice sufficientes?
- 84 - 88. argumenta Clarckii contra hujus principii universalitatem.
- 89 - 93. alia anonymi dubia.
- 94. de Schaubii dubiis iudicium.

Caput VI. *De Ente.*

- §. 95. Ambiguitas vocis evolvitur.
- 96. quinam inter quinque (§. antec. datos) significatus possit obtinere?
- 97. obiectio, quæ negat omne possibile esse ens.
- 98. quid sit ens positivum & privativum?
- 99. quid sit reale, & ens rationis?

- §. 100. quid sit ens nominale, participiale, in potentia, quid ens actu?
- 101. controversia de ente nominali & participiali. & ejus usus.
- 102. argumenta pro ente nominali, quod obiecto scientiarum.
- 103. argumenta pro ente participiali, solo obiecto scientiarum.
- 104. quid sit ens per se & per accidens?

Cap. VII. *De Essentia.*

- §. 105. Quid sit essentia, essentialia, inessentialia?
- 106. an existentia ab essentia realiter differat?
- 107. quid sit realitate maiore & minore ab alio differre? Posteriori modo differt existentia rei creatæ ab essentia.
- 108 - 110. objectiones.
- 111. object. contra essentiae definitionem.
- 112. an essentia sit necessaria, immutabilis, æterna?
- 113. objectiones contra necessitatem essentiae.

Cap. VIII.

De Affectionibus Entis.

- §. 114. quid sit affectio?
- 115. quomodo affectiones ab ente differant?
- 116. deciditur hinc lis: utrum affectiones entis aliquid positivi sint, nec ne? argumenta pro negante.
- 117. 118. argumenta pro affirmante.
- 119. quid sit entis attributum, proprium, commune?
- 120. quid sit entis modus, communis & proprius?
- 121. quid sit modus vulgaris? quid eminens?
- 122. quid modus entis primitivus, derivativus?
- 123. objectiones: quorum solutio ostendit distinctionis usum?

Cap. IX.

De Eodem ac Diverso.

- §. 124. Quid sit idem & diversum? identitas & diversitas?

- §. 125. 126. objectiones solvuntur.
 127. quid sit idem numero; quid sit idem specie, idem genere?
 128. quæ sint diversa, loco, tempore?
 129. 130. genera distinctionum a veteribus tradita. distinctio rationis, realis.

Cap. X.

De Unitate & Unione.

- §. 131. Quid sit *unum* mathematico, metaphysico sensu?
 132. objectiones contra definitionem unius metaphysico sensu accepti.
 133. Quid sit unum per accidens? objectio.
 134. 135. utrum unitas addat enti aliquid positivi, vel privati?
 136. quid sit unio, quotuplex?

Cap. XI.

De Quantitate.

- §. 137. Quid quantitas, quotuplex?
 138. quid sit punctum, quotuplex?
 139. 140. exceptiones Scepticorum.
 141. quid sit mathematico sensu quantitas continua, discreta? quid physico sensu? quid linea?
 142. 143. objectiones contra definitionem lineæ datam.
 144. 145. quid sit latitudo, aut superficies? objectio (contra definitionem) solvitur.
 146. 147. objectio contra genesin circuli excutitur.
 148. 149. quid sit profunditas? objectio Scepticorum solvitur.
 150. quid sit, & quotuplex numerus? metiri, mensura, immensurabile?
 151. quænam quantitatis puncta existere possint?

Cap. XII.

De Determinato ac Minus Determinato.

- §. 152. Quid & quotuplex sit determinatum?
 153 - 159. objectiones adversus continentiam determinatorum.
 160. quid sit determinatio intrinseca, extrinseca, prædeterminatum, determinans?

- §. 161. Non datur prædeterminatio prior. demonstratio prima, secunda.
 162. objectiones contra §. 161.
 163. an detur conditionata prædeterminatio? argumenta pro quæstione affirmanda.
 164. 165. objectiones.

Cap. XIII.

De Qualitate.

- §. 166. 167. Quid sit qualitas, quomodo differat a quantitate? solvuntur objectiones.
 168. quid sit qualitas primitiva, derivativa, occulta, manifesta? &c.

Cap. XIV.

De Similitudine & Dissimilitudine.

- §. 169. 170. Notio similitudinis, & dissimilitudinis. objectiones.

Cap. XV.

De Æqualitate & Inæqualitate.

- §. 171. Quid æqualitas, inæqualitas, ratio, proportio?
 172. 173. objectiones.

Cap. XVI.

De Toto & Parte.

- §. 174. Quid sit totum & pars; quotuplex?
 175. objectiones.
 176. solum totum mathematicum est divisibile in infinitum. cur?
 177. totum actuale s. physicum non potest dividi in infinitum.
 178. 179. argumentum pro divisibilitate totius in infinitum, discutitur.
 180. quid dicatur majus, quid minus? demonstratio axiomatis: *Totum est majus qualibet sua parte.*
 181. quid totum sit homogeneous, heterogeneous, pars principalis; totum integrum, mutilum?
 182. objectiones.
 183. quid sit totum organicum, magis, minus tale? omne corpus est organicum. objectio solvitur.
 184. objectio contra ideam de toto & parte principali. petitur a quinta essentia Chymicorum.

§. 185. quomodo totum componatur?

Cap. XVII.

De Singulari, & Universalī.

- §. 186. Quid sit ens singulare, omnimode determinatum, individuum? objectiones.
187. quid sit ens universale, prædicabile?
- 188 - 190. objectiones contra cognitionem universalem a Scepticis formatam.
191. 192. Error NIZOLII de universalibus; ejusque momentum.
193. lis Realistarum & Nominalistarum. argumenta Nominalistarum.
194. argumenta Realistarum.
195. quæ, & quot sint universalia prædicabilia?
196. objectiones quædam.
197. objectioni occurritur. quid universale metaphysicum, logicum?

Cap. XVIII.

De Principio Indiscernibilium.

- §. 198. Demonstratur hoc principium.
199. obiectio solvitur.
- 200 - 206. dubia Celeberr. VOLTAIRII.
207. ex antecedentibus, quid sit idem cognoscas; quid sit in re, extra rem?

Cap. XIX.

De Disparatis & Oppositis.

- §. 208. Definitiones: disparatarum, oppositorum, horumque species.
209. Quare sint quatuor oppositorum genera, non plura, non pauciora?
210. objectiones.

Cap. XX.

De Necessario.

- §. 211. Definitio, cum vindictis.
212. necessitas metaphysica, physica, moralis.
213. obiectio solvitur.
214. necessitas absoluta, conditionata.
215. obiectio. resolvitur.
216. quid sit ens simpliciter necessarium? an rerum essentia necessaria?

Cap. XXI.

De Contingente.

- §. 217. Quid sit contingens; qui gradus contingentia?
218. objectiones adversus contingentiam eventuum.
219. de contingentium existentia & creati.
- 220 - 223. dubia contra creationem, seu entis contingentis existentiam formatam.
224. quid sit creatio mediata, immediata, prima, secunda?
225. Omne mutabile est contingens.
226. ens simpliciter necessarium non mutatur, nec est mutabile.

Cap. XXII.

De Ordine, Veritate, & Perfectione.

- §. 227. Quid ordo, major, minor, necessarius, contingens; quid regula ordinis; quid confusio?
228. objectiones.
229. quid sit metaphysico sensu veritas?
230. objectiones contra definitionem veritatis metaphysicæ.
231. quid sit perfectum?
232. quid sit ratio perfectionis determinans; primaria, secundaria, simplex, composita?
233. quid regula præstantior, minus præstans; exceptio, rationalis, irrationalis?
234. objectiones.
235. quid perfectio absoluta, respectiva; & hæc vel in concreto, vel in abstracto?
236. 237. objectiones.
238. quid perfectio essentialis, accidentalis; major, minor?

Cap. XXIII.

De Composito.

- §. 239. Quid, quoruplex compositum sit?
240. labyrinthus philosophorum: seu difficultas de compositione continui.
241. continuatur origo difficultatum.

Cap. XXIV.

Cap. XXIV.

De Extensio, Continuo, Interrupcio, Contiguo, Circumscripto.

- §. 242. Quid sit extensum?
243. quid interruptum, contiguum, circumscriptum; definitivum, repletivum?

Cap. XXV.

De Spatio, Loco, Situ, Figura.

- §. 244. Quid spatium sit absolutum; an datur? minime!
245. veterum sententia de vacuo spatio, s. de spatio absoluto.
246. 247. recentiorum argumenta contra id.
248. contra spatium absolutum, diffeminatum.
249. 250. Dubia veterum pro spatio absoluto & continuo.
251. 252. argumenta pro spatio extramundano scriptorum mediæ ævi, Scholasticorum, & aliorum.
253. 254. dubia VOLTAIRII recentiora, pro spatio absoluto efficta.
255-259. dubia recentissima pro absoluto spatio.
260. quid sit locum occupare; locus, distantia, situs &c. quid? novum contra spatium absolutum argumentum.
261. solvuntur dubia, exceptionibus §. 261. datis opposita.
262. de spatio diffeminato argumenta affirmantia, nobis adversa.
263. unde oriatur corporum resistentia, seu *ἀντιστάσια*?
264-266. dubia pro spatio vacuo ex physica experimentalis sumta.

Cap. XXVI.

De eo, quod Prius & Posterius dicitur; Item de Tempore & Motu.

- §. 267. De eo, quod prius est, & posterius, de tempore.
268. excutiantur dubia.
269. dubia contra notionem temporis propolita.

§. 270. de duratione, ævo, æternitate: motu, quiete.

271-247. dubia veterum, recentiorum, quæ motui opponuntur.

275. argumenta a celeritate contra motum allata.

276. alia contra motum dubia. tempus absolutum a rebus non datur.

277. quid sit saltus, celeritas, motus, æqualis, ens successivum, permanens?

Cap. XXVII.

De Dependentiâ, Relatione & Statu.

- §. 278. Quid sit dependens, relatio?
279. dubia quædam.
280. quid sit status, internus, externus, entium mutua vicinia? dubia.

Cap. XXVIII.

De Viribus, Actionibus & Passionibus.

- §. 281-283. Quid sit vis? probatur & quod omne existens vim habeat, pluribus rationibus.
284. argumenta contraria MALEBRANCHE.
285. cætere viri docti dubia de activitate nostræ mentis.
286. 1. VOLTAIRII dubium. 2. dubia CORDEMÆI.
287. actio, passio quid, quoruplex?
288. dubia contra thesin prioris §.
280. de potentia & actu. dubia.

Cap. XXIX.

De Ente simplici generatim.

- §. 290. Dantur in concreto realitates simplices. primum argumentum.
291. secundum argumentum generale; hoc sistens trilemma: Elementa 1. aut sunt minima extensa. 2. aut indivisibilia extensionis puncta. 3. aut realitates existentes quantitate destituta. Elementa non possunt esse extensa minima.
292. si elementa essent extensa minima; deberent esse figurata; quod est impossibile. quia figura necessario non
(a) 3 adfunt.

ad sunt. nec figuræ ad sunt contin-
genter. nec variæ figuræ vel neces-
sario, vel contingenter comperunt.

- §. 293. obiectio de divisibilitate.
294. 295. rejectum est trilemmatis (§. an-
teced. occurrentis) primum mem-
brum. nunc ad secundum fit pro-
gressus argumentis contra ZENO-
NEM & affectas invictis.
296. venit ad tertium trilemmatis argu-
mentum. ostenditur, quod elemen-
ta substantiæ simplices sunt.
297 - 299. Variorum dubia & Ridigeri
refutata.
300. Continuatio refutationis ad senten-
tiam RIDIGERIANAM adhibitæ.
301. Dubia VOLTAIRII, Scriptoris an-
te aliquot annos.
302 - 312. argumenta contraria Doctiss.
JVSTI, qui Academiæ Berolinen-
sis præmiu hic tulit.
313 - 316. alia anonymi argumenta in
actis Academiæ Berolinensis Nro. III.
314. demonstratur vis simplicium repræ-
sentatrix.

Cap. XXX.

De Rerum Ortu atque Interitu.

- §. 317. Ens contingens ex nihilo oritur.
318. 319. duo extrema hujus veritatis.
320. essentia rerum non oriuntur. atque
entis simpliciter necessarij existen-
tia pariter sine ortu est.
321. quid & quoduplex corruptibile, in-
corruptibile?

Cap. XXXI.

De Substantia & Accidente.

- §. 322-324. substantia est vis agendi. de-
monstratur argumentis duobus.
325. veterum sententiæ de substantia.
326-328. objectiones potiores. solvuntur.
329. Christiani Thomasi obiectio.
330. quid sit inhærere alteri; quid acci-
dens, quot respectibus possit cogitari?
331. 332. Objectiones quædam, varii ge-
neris.

Cap. XXXII.

De Completo & Incompleto.

- §. 333. Quid sit completum, incompletum,
eiusque species?
334. An suppositi natura in nomine, vel
in positivo, vel in negativo qua-
renda?
335. sententia Scotistarum. argumenta
pro eadem.
336. sententia Thomistarum. cum ejus
rationibus.

DECISIO.

argumenta contra notionem completi &
incompleti datam.

337. CLERICI sententia de supposito &
persona. cum adhibitis argumentis.

Cap. XXXIII.

De Finito & Infinito.

338. quid finitum sit, quid infinitum?
339. quamnam sit essentia infiniti realis;
quid infinitum mathematicum?
340. consecutaria.
341 - 346. objectiones variorum.

Cap. XXXIV.

De Principiis & Caussis.

- §. 347. Quid sit principium, & quoduplex?
348. in specie principium *essendi*, *cogno-*
scendi, *fiendi*?
349-351. de causa, quid, it. quoduplex?
352. an in rebus creatis actio a causa effi-
ciente realiter differat?
353. quid sit finis, quoduplex?
354. an finis semper tendat in bonum?
dubia solvuntur.
355. quid forma, quoduplex?
356. argumenta pro formis substantialibus.
357. argumenta pro negativa parte.
358. DECISIO.
359. de materia metaphysico sensu.

Cap. XXXV.

De Signo & Signato.

- §. 360. De signis. quid, quoduplicia sint?
361. Quid sit signum scientificum?

DISCI-

DISCIPLINA SECUNDA,
DE
THEOLOGIA NATVRALI.

Cap. I.

De Theologia Naturali generatim.

- §. 362. Quid sit theologia naturalis? thesis prima: *Revelata Theologia non contradicit naturalis*
263. altera thesis: *Theologia naturalis est ad revelatam pedagogica.*

Cap. II.

De Exsistentia DEI.

- §. 364. Demonstratio divinæ exsistentiæ prima, ab essentia entis simpliciter necessarii, sumta.
365. secunda demonstratio divinæ exsistentiæ, a contingentia mundi petita.
366. tertia demonstratio divinæ exsistentiæ a priori.
367. quarta exsistentiæ divinæ demonstratio viri doctissimi cujusdam; a sui contingentia petita.
368 - 372. objectiones veterum contra DEI exsistentiam.
373. 374. Objectiones Tolandi.
375. argumentum Spinozæ princeps.
376. 377. Occurritur Spinozæ objectionibus contra nostram illationem. ipsæ Spinozæ objectiones.
378 - 381. dubia Edelmanni.
382. Senecæ sententia Spinozistica videtur.
383. de essentia DEI α) quatenus est ens simpliciter necessarium.
384. essentia DEI β) quatenus est spiritus.
385. objectiones Joachimi Langii.
386. fit capitis conclusio per argumentum theticum irrefragabile, atheorum systema prorsus disiciens.

Cap. III.

De Attributis DEI.

- §. 387. Quid attributa DEI sint, & quotuplicis generis?
388. Specialius hæc explicantur. de attributis *quiescentibus*.

- §. 389. de attributis *operativis*.
390. alia attributorum DEI distinctio, vulgo neglecta.
391. quomodo attributa DEI ab ejus essentia differant? quadruplici modo; primo, nomine tantum, putant Nominalistæ.
392. 393. secundo, sententiâ Realistarum realiter differunt. dubia.
394. dubia Vorstii, pro quarta sententia; qua fertur ea accidentaliter a DEO differre.
395. attributa DEI formaliter a DEO distinguuntur.
396. de origine possibilium a DEO. spicilegium earum rationum, quibus negatur *possibilitas creaturarum a DEO pendere*.
397. argumenta Pireti in alterum extremum evagantia. quod nimirum possibilitates ab arbitrio DEI pendeant.
398. nostra, de earum origine, sententia. Item quomodo attributa DEI, & confectionaria divinitatis distinguantur?

Cap. IV.

De Simplicitate DEI.

- §. 399. Demonstratio simplicis DEI naturæ.
400. objectiones contra simplicem DEI naturam.
401 - 405. argumenta Metternichii contrar.
406. alia aliorum quorundam dubia.
407. an DEUS sit metaphysice simplex? variorum Vorstii objectiones.

Cap. V.

De Infinitudine DEI.

- §. 408. an DEUS sit infinitus? affirmativa demonstratur.
409. quomodo DEUS sit infinitus?
410 - 413. argumenta infinitudini divinæ opposita.

Cap. VI.

De Æternitate DEI.

- §. 414. DEUS est æternus. demonstratur.
415 - 418. dubia generalia contra DEI æternitatem.
§. 419.

§. 419-421. argumenta specialia Limborchii pro vicissitudine momentorum in DEO.

Cap. VII.

De Immenfitate DEI.

§. 422. Quod DEus fit immensus, demonstratur duobus modis.

423. dubia Vorstii.

424-427. an immensitas DEI in eo consistat, ut DEus sit in spatiis extramundanis? dubia varia remouentur.

428. 429. an DEI immensitas ponatur in extensione? argumenta varia affirmativa, discutiuntur.

Cap. VIII.

De Omnipræsentia DEI.

§. 430. Quid sit præsentia?

431. DEus est omnipræsens.

432. 433. objectiones solvuntur.

Cap. IX.

De Intellectu DEI.

§. 434. DEO competit intellectus.

435. DEus pollet infinito intellectu.

436. Intellectus infinitus quomodo cognoscatur? sine sensu, imaginatione.

437. an spatium absolutum sit sensorium DEI? an DEus habeat sensus? obiectio.

438. an DEus ratiocinetur; an habeat intellectum purissimum?

439. examen sententiæ Poirétianæ, cognitionem divinam limitantis.

440-442. objectiones Poiréti.

443. scientia divina simplicis intelligentiæ, media, & visionis? an & quomodo scientia DEI vera?

444. Socinianorum dubia hinc excluduntur.

445. 446. quid sit præscientia, & rerum præscibilitas quoruplex? obiectio difficilis resolvitur, & vindicatur responsio ab objectionibus.

447. 448. de scientia media DEI. male a nonnullis adplicatur; ab aliis male negatur. dubia, quibus impugnatur, solvuntur.

§. 449. hinc deciditur quæstio: an nihil sit præscibile, nisi quod DEus decreverit?

450. de eo, quod futurum ac præscibile est, privativo, ac positivo sensu.

Cap. X.

De Sapientia DEI.

§. 451. quid sit sapientia DEI? quod DEI intellectus sit sapientissimus.

452. de ultimo scopo sapientiæ divinæ, i. e. gloria DEI.

453. fundamentum, forma, consequens, gloriæ divinæ.

454. notio gloriæ divinæ mirifice turbata.

455. an DEI perfectiones omnes possint reddi demonstrabiles? i. e. de fine obiectivo gloriæ divinæ.

456-458. an DEus ob sui gloriam creaverit? variis negatur dubiis oppositis.

459. de finibus DEI in natura intermediis explorandis.

460. objectiones.

Cap. XI.

De Voluntate DEI.

§. 461. Demonstratur, quid sit DEI voluntas?

462. objectiones generales.

463. an DEI voluntas possit carere effectu?

464. de motivis divinæ voluntatis. DEus non tantum vult quia vult.

465. objectiones Kingii Dercensis. DEI voluntas non facit bonum, sed invenit: nimirum quæ possibile.

466. An voluntas DEI possit affici motivo aliis coordinatis æquipollente; num vero semper præpollente?

467-469. objectiones solvuntur.

470. quid sit decretum, absolutum, conditionatum? an detur absolutum?

471. decretum conditionatum, quid sit? & quod solum conditionatum habeat

Barros.

472. conditionatum DEI decretum secundum proximam rationem cognitum est: secundum remotiores est arcanum.

num. in rebus autem salutis est
evitabile. objectio solvitur.

- §. 473. probatur quod omne DEI decretum
sit conditionatum; & quod ejus
eventus in rebus salutis sit evitabi-
lis, licet non eviteretur.
474. effugia contrariæ sententiæ præmu-
niantur.
- 475-477. dubia contra voluntatem DEI
conditionatam.
478. an DEI decretum rebus necessitatem
afferat? negatur.
479. 480. dubia contrariæ sententiæ.
481. an decreta DEI sint mutabilia?
482. an dentur plura DEI decreta? quid sit
voluntas antecedens & consequens?
483. 484. dubia contra hanc distinctionem.
485. demonstratur div. voluntatis libertas.
486. dubia contra libertatem DEI; & qui-
dem Spinozæ.
487. divisiones libertatis divinæ.
488. quo sensu voluntas DEI necessaria sit;
& actus liber? solvuntur dubia.
489. an detur in DEO consilium primiti-
vum & secundarium?
490. dubia quædam solvuntur.

Cap. XII.

De Bonitate DEI.

- §. 491. DEus est summe benignus.
492. dubia contra benignitatem DEI.
493. de rerum capacitate, *divina beneficia
consequendi*. quod eam totam DEus
expleat.
494. dubia solvuntur.
495. benignitas DEI primaria, secunda-
ria, seu, ut alii loquuntur, essentia-
lis, accidentalis, quid?
496. dubia contra has ideas.
497. benignitas DEI purissima est.
498. dubia solvuntur.

Cap. XIII.

De Justitia DEI.

- §. 499. Quid justitia sit generatim; quid sit
divina; quotuplex?
500. dubia adversus justitiam in genere.

§. 501. demonstratur justitia DEI infinita.
quomodo sit essentialis DEO?

502. de poenis.
503. dubia adversus definitionem.
504. an detur justitia DEI dominica; vel
despotica?
505. poenarum species; & justitiæ. quid
vindictiva; quid remunerativa?
quid poena naturalis & arbitraria;
quo sensu?
506. dubia contra poenas naturales.
507. an poenæ DEI arbitrariæ consistant in
actu positivo malum inflicturo? du-
dubia solvuntur.
508. de fine poenarum. quid sit satisfactio;
quotuplex?
509. 510. an possibilis sit satisfactio emi-
nens? objectiones solvuntur.
511. 512. dubia Dippelii.
513. quid meritum sit; an liceat pence
DEum tale inire?

Cap. XIV.

De Sanctitate DEI.

- §. 514. Quid sit sanctitas generatim? quid
sit sanctitas DEI? demonstratur.
515. sanctitas divinæ voluntatis?
516. 517. dubia adversus DEI sanctitatem.
518. An ideo aliquid sit sanctum, quia
DEus velit? vel num DEus velit ali-
quid, quia sanctum est?

Cap. XV.

De Potentia DEI.

- §. 519. Quid sit potentia? probatur DEI
omnipotentia.
520. dubia contra omnipotentiam.
521. quomodo miracula demonstrent di-
vinam potentiam? dubia solvuntur.
522. De Jure DEI in creaturas; seu de
potentia morali.
523. DEus rebus creatis obligari non potest.
524. 525. quomodo jus DEI in creaturas
illimitatum sit? dubia solvuntur.
526. DEI imperium & dominium in res
creatas probatur. dubium Hobbessii
discutitur.

(b)

Cap.

Cap. XVI.

De Unitate DEI.

- §. 527--530. Quid sit unitas DEI? demonstratur pluribus argumentis.
§31. aliorum argumenta pro unitate DEI expenduntur.
§32. §33. dubia contra unitatem DEI.
§34. dubia veterum idololatrarum.

Cap. XVII.

De Vita & Beatitudine DEI.

- §. 535. An DEus vivat? DEus non est animal.
§36. dubia contra definitionem vitæ divinæ.
§37. veritas facti omnis a vita DEI pendet.
§38. de beatitudine DEI. dubia.
§39. DEus beator fieri non potest. dubia.

Cap. XVIII.

De Modo investigandi Divina Attributa.

- §. 540. Via eminentiæ?
§41. dubia adversus viam eminentiæ.
§42. via negationis. quomodo hodie in illa a multis peccetur?
§43. dubia adversus viam negationis.
§44. via causalitatis?
§45. dubium solvitur.

Cap. XIX.

De Actionibus DEI generatim.

- §. 546. Actio DEI quid; quoruplex?
§47. dubia contra definitionem.
§48. philosophica dubia revelatis veritatibus, de actionibus DEI personalibus, opposita, a philosophia solvuntur.

Cap. XX.

De Creatione à DEO facta.

- §. 549. DEus omnia ex nihilo creavit. demonstratur.
§50. quomodo creatio sequatur decretum creandi?
§51. objectiones speciosæ.

- §. 552. dubia contra creationem.
§53. quædam Edelmanni dubia.
§54. objectiones pro materia æterna.
§55. an ab iis, quæ ex nihilo creata, excipiatur anima?
§56. an creaturæ ex DEO emanarint?
§57. an DEus omnes substantias simul creaverit? demonstratur affirmativa.
§58. §59. dubia huic veritati opposita.
§60. an mundus potuerit citius creari?
§61. objectiones Turretini.
§62. §63. demonstratur, quod DEus libere creaverit; licet inter possibilia systemata, iusserit existere se dignissimum.
§64. objectiones.
§65. an DEus ob gloriam suam creaverit; quid gloria DEI sit?
§66. objectiones, quibus negant mundum esse ob gloriam DEI conditum.

Cap. XXI.

De Providentia DEI.

- §. 567--570. Quid sit providentia; conservatio? ubi demonstratur, quod DEus omnia conservet.
§71. §72. dubia quorundam Remonstrantium.
§73. Quod DEus ad actiones creaturarum omnes IMMEDIATE concurrat.
§74. §75. dubia Limborchii adversus immediatum DEI concursum.
§76. numquid DEus concurrat ad realitatis defectum?
§77. quid sit in actione materiale, & formale? & ad quidnam DEus concurrat? demonstratur.
§78. §79. ope hujus demonstrationis declinantur Scholasticorum tela.
§80. an detur præcursor? negativa demonstratur. quomodo DEus ad limites rerum concurrat?
§81--§84. dubia discutuntur.
§85. an DEus concurrat ad individuum actionem? dubia solvuntur.

*De Providentia DEI circa Originem
& Permissionem Mali.*

- §. 586. Malum quid, & quoduplex sit? scil.
metaphysicum, physicum, morale.
587. quomodo hæc mala oriuntur?
588. Quomodo DEus circa hæc mala ver-
setur?
589. an DEI præcursor sit mali moralis
origo inevitabilis? dubia.
590. origo mali in creaturis intelligentibus
est labilitas. quoduplex hæc? lapsus
est possibilis.
591-593. dubia de lapsus impossibilitate,
solvuntur.

De Permissione Mali.

- §. 594. Cur? & quod, DEus convenientius
judicaverit peccata permitti, quam
absolute impediri. demonstratur.
595-597. dubia variorum varia.
598. de generali & speciali DEI provi-
dentia.
599. dubia viri celeberrimi.

Cap. XXII.

De Miraculis.

- §. 600. Quid sit miraculum? variae definition.
cur philosophia de miraculis agat?
601-604. dubia Spinozæ contra existen-
tiam miraculorum.
605. quoduplici sensu vox miraculi veniat?
606. qua operatione DEus miracula faciat?
607. difficultates hic obviæ.
608. an miracula turbant nexum even-
tuum mundi?
609. solvuntur difficultates.
610. an miracula pro DEI cognitione ad-
jumentum adferant? dubia.

**DISCIPLINA TERTIA,
COSMOLOGIA.**

Cap. I.

De Cosmologia generatim spectata.

- §. 611. Quid sit mundus; quid Cosmologia,
sive doctrina de mundo?

- §. 612. dubia contra Cosmologiam.
613. usus Cosmologiæ varius.

Cap. II.

De Rerum Mundanarum Nexu.

- §. 614. Quid sit rerum nexu; an detur?
615. dubia, quæ opponuntur.
616. quæ sint spatio & tempore connexa?
dari talia probatur.
617. dubia.
618. quæ sint ethice & logice connexa?
dari talia.
619. dubia resolvuntur.
620. quid sit nexu physicus & mechani-
cus? dari tale.
621. dubia.
622. Connexionis rerum alia species.
623. dubia quorundam.

Cap. III.

De Mundo in genere.

- §. 624. Mundus, corporeus, intellectualis?
625. dubia contra viri celeberrimi. ideam de
mundo, nostræ non abstinilem.
626. mundus quæ corporeus est machina.
627. objectiones Democriti.
628. Mundus quæ adspectabilis, non est
incorporeus.

Cap. IV.

De Contingentia Mundi.

- §. 629. Mundus est contingens. contingen-
tia constitutionis?
630. 631. objectiones discutuntur.
632. an detur contingentia mundi in con-
secutione?
633. dubia.
634. an mundi eventus possint esse contin-
gentes & tamen determinati?
635. 636. difficultates, quæ obmoventur.

Cap. V.

De Fato, & Casa.

- §. 637. Quid sit fatum; quoduplex? argu-
mentum pro fato atheistico.
(b) 2 §. 638.

- §. 638. de fato ethnico. objectio.
 639. de fato christianis quibusdam viso.
 640. dubia resolvuntur.
 641. quid sit casus; & quotuplex?
 642. 643. an detur casus purus? negatur,
 remotis dubiis.
 644. quid sit fortuna?

Cap. VI.

De Mundo perfectissimo.

- §. 645. Quo sensu mundus sit perfectissimus:
 & cur?
 646. omnes substantiæ crescibiles in se, sunt
 & eompositibiles. ideoque in mun-
 do creatæ.
 647. mundus perfectissimus, excludit omne
 vacuum.
 648. spatium disseminatum an detur?
 649-653. spatium continuum an detur?
 negatur, evidentissimis argumentis.
 654-656. NEWTONI dubium, pro va-
 cuo disseminato solvitur, remove-
 rurque exceptio.
 657. 658. aliorum dissentientium dubia
 pro vacuo disseminato.
 659. argumenta celeb. KAHLLII contra
 spatium inane.
 660-663. objectiones MOVSCHE-
 BROCKII pro spatio vacuo.
 664-671. an vacuum per experimenta de-
 monstrare liceat? experimenta cel.
 Viri, pro spatio vacuo.
 672. nostra de vacuo sententia.
 673. 674. dubia contra doctrinam de per-
 fectissimo mundo.

Cap. VII.

De Origine & Fine Mundi.

- §. 675. mundus est ex nihilo creatus.
 676. DEus ex nihilo hunc mundum crea-
 vit ratione modi & objecti, ut me-
 lius in hoc genere cogitari nihil
 possit.
 677. 678. an mundus potuerit esse ab æter-
 no? prisca sed renovata lis. argu-
 menta de possibili mundi tempore
 infinito, ex utraque parte.

- §. 679. 680. an mundus actu exstiterit a tem-
 pore infinito? negatur argumentis
 variis.
 681. 682. argumenta pro tempore infinito
 actuali.
 683-685. alia ratiocinia adversus infiniti-
 tum tempus.
 686. 687. quo sensu omnes substantiæ cres-
 cibiles sint creatæ? confirmatur.
 688. responderetur ad dubium nobis, hac de
 re, objectum.
 689. an mundus sit annihilandus? negatur
 ex rationibus ontologicis.
 690. aliud argumentum ex Cosmologia
 sumtum.
 691. aliud argumentum ex Theologia Na-
 turali.
 692. dubium contra argumentum Cosmo-
 logicum, a cursu planetarum in va-
 cuo sumtum.

Cap. VIII.

De Creatione singularum Mundi Substantiarum.

- §. 693. Singulæ substantiæ mundum consti-
 tuentes sunt creatæ.
 694. creatæ ergo sunt simplices substantiæ.
 695-697. dubia solvuntur.
 698. substantiæ simplices sunt activæ, &
 ineffabili contemperantur ordine.
 699. dubia quædam, enodantur.
 700. differentia substantiarum ex modo
 perceptionis, & aliqualis imperii
 prodit.
 701. classes dantur substantiarum simpli-
 cium.
 702. dubia quædam, solvuntur.

Cap. IX.

De Corpore generatim.

- §. 703. Quid sit corpus, vis motrix, & in-
 ertia?
 704. corpus infinitis motibus internis cie-
 tur: & simul habet vim resistendi,
 motui extrinsecus impulsuro.

- §. 705. unde corporis partes cohæreant; unde resistentia externo motui opposita?
706. vetus dubium a continui compositione desumptum.
707. Viri summi cujusdam dubium.
708. quomodo ex simplicibus substantiis oriatur corpus? explicatur.
709. 710. unde oriatur materia interlabens, corpusculum derivativum, sensibile? demonstratur.
711. corpuscula primitiva sunt elastica. unde eorum elasticitas oriatur?
712. qualis sit elasticitas hæc? difficultas memorabilis, exponitur.
713. quid sit philosophia corpuscularis; quid principia mechanica, physica? an omnia mechanice explicabilia tantum in se, vel & in nobis? an omnia fiant mechanice?
714. dubia resolvuntur.
715. massa similis, mixtio, corpus organicum, quid?
716. dubia quædam pro massa similari, discutuntur.
717. de cohæione & ejus causis.
718. sententiæ aliorum de his, atque dubia.
719. aliorum rursus sententiæ, ac dubia.
720. an attractio sit cohæionis causa?
721. vis infinites diversæ motrix, constituit diversum mechanismum. quibus ingredientibus absolvatur corpus?
722. de causa gravitatis corporum generatim.
723. Keppleri sententia immaterialem causam allegans.
724. materialis causa gravitatis pariter videtur reprobanda. solvantur dubia.
725. Cartesii sententia causam materialem externam statuentis, dubia contra eam vibrata.
726. Hugonii sententia causam gravitatis materialem externam asumentis. dubium.
727. alia Viri Illustris hypothesis loc. cit. tradita.
728. Mulleri sententia.
729. num gravitatis causa corpori intrinseca sit?

- §. 730. rationes, cur corporis, qua gravis, causa non sit corpori intrinseca?
731. causa gravitatis externa probatur ex generalibus principiis.
732. 733. meditationes de attractione corporum.
734. attractionis causa est corpori externa.
735. externa causa attractionis est materialis, ac præterea mechanica.
736. causa attractionis, uti vocant, mechanica est, *sensu physico*, licet non sit *sensu hydrostatico*.

Cap. X.

De Elementis Corporum.

- §. 737. nexus materiæ præsentis cum antecedentibus. quid sit elementum?
738. Qualia sint elementa; an atomi Zænonis?
739. an atomi materiales Epicuri?
740. an materia prima Scholasticorum, pro elementis assumi possit?
741. atomi naturæ sunt elementa.
742. hæc doctrina imaginationi facilior redditur.
743. vis motrix elementis non competit.
744. Motus in elementorum quidem mutatione fundatur: sed tamen phænomenon est.
- 745-751. in natura realia sunt distinguenda sollicite ab adparentiis; quæ deteguntur.
- 752-754. an phænomenon attractionis, si quod est, in elementis rationem habeat? dubia expendantur.
755. quid, & quotuplex sit influxus; & quomodo elementa in se agant?

Cap. XI.

De Legibus Motûs.

- §. 756. Explicantur quædam præmittenda legibus motûs; ut: celeritas, directio &c.
757. aliæ explicationes: quid sit occurrere, incurrere, directe impingere, progredi, retrogredi, trudi, trahi? generales de motu veritates.

§. 758. *qua vi corpus moveri pergat, cui resistitur? explicationes alia, ut: descendere, ascendere, gyrari, volutari, vehi?*

759. *quousque vis motrix viva detur, aut non detur? vis primitiva, derivativa; materia propria, interlabens; corpus elasticum?*

760. *de corpore perfecte molli vel duro: an detur?*

761. *leges motus: I. Reactio est semper actioni in conflictu equalis. est index contingentia.*

762. 763. *dubia contra hanc legem.*

764. *lex hæc tamen non sit necessaria, tamen cum ratione est a DEO electa.*

765. II. *Effectus plenus semper est equipolens viribus causis integra. demonstratur.*

766. *dubia adversus hanc legem.*

767. III. *semper eadem virtus quantitas conservatur in hoc universo. confirmatur.*

768. *objectiones solvuntur.*

769. IV. *omne corpus in suo perseverat statu, sive moveatur, sive quiescat; donac ratio superveniat statum mutandi. probatur.*

770. *dubium Cartesii.*

771. V. *corpus viribus conjunctis diagonalem parallelogrammi, eodem tempore describit, quo latera, separatis. corroboratur.*

772. VI. *in corporum mutatione saltum non esse committendum, evincitur.*

773. *regula motus specialiores, v. gr. de non elasticis.*

774. *paucæ regulae de elasticis.*

775. *an leges motus sint necessariae? dubia solvuntur.*

776. *an leges motus ex æquipollente arbitrio DEI profectæ?*

Cap. XII.

De Cursu & Ordine Naturæ.

§. 777. *Quid sit natura?*

778. *an natura in mechanismo consistat?*

§. 779. 780. *dubia solvuntur.*

781. *quid sit natura universalis, particularis, cursus, ordo naturæ?*

DISCIPLINA QVARTA. P S Y C H O L O G I A.

P A R S I.

DE PSYCHOLOGIA EMPIRICA.

SECTIO I.

DE FACVLTA TE COGNOSCENDI INFERIORE.

Cap. I.

De Psychologia in genere.

§. 782. *Psychologia in se? dubium candem.*

783. *Psychologiæ usus.*

Cap. II.

De Animæ Existentia.

§. 784. *Quid sit anima; an existat?*

785. *an existat ut substantia; num vero ceu accidens? illud probatur.*

786-788. *secus sentientium deliria; atque dubia eorundem.*

Cap. III.

De Facultate cognoscendi inferiore.

§. 789. *Quid facultas inferior, perceptio, cogitatio, idea, notio? &c.*

790. 791. *moveantur difficultates, contra §. antec. contenta.*

792. *de obscuritate notionum.*

793. *de notionum claritate; & earum limite.*

Cap. IV.

De Facultate sentiendi.

§. 794. *Quid sit facultas sentiendi, quod simplex; quid sensus internus?*

795. *An sensus & aliis rebus competat? dubia.*

§. 796.

- §. 796. qua cautione ex sensu etiam contra idealistas probari possit corporum existentia, eandem negantes?
- 797-800. an sensibus generatim liceat tribuere fidem? dubia discutiuntur.
801. Cartesii dubium. probatur quod nostræ perceptiones rebus respondeant.
802. regulæ sensationum.
803. quid sit sensatio immediata, quid mediata? illa probat rerum existentiam.
804. quid sit sensuum fallacia?
805. 806. objectiones remouentur.

Cap. V.

De Facultate imaginandi, seu de Phantasia.

- §. 807. Quid sit phantasia; quid operetur?
808. objectum imaginationis; item phantasia quid? consuetudina.
809. phantasmatum differentia.
810. Adjumenta imaginationis.
811. quomodo ecstasis ab imaginatione differat?
812. quomodo differat imaginatio a sensu?
813. 814. difficultates solvuntur.
815. regula phantasie. objectio contra eam, solvitur. Logica diaboli?

Caput VI.

De Facultate fingendi.

- §. 816. Quid sit facultas fingendi? solvitur dubium.
817. Quotuplicis generis sint figmenta?
818. variorum rationalium figmentorum species.
819. an representatio rerum fiat in re composita? dubium pro affirmante.
820. cæteræ species rationalium figmentorum.

Cap. VII.

De Vigilia, Somnio, ac Somno.

- §. 821. Quid sit vigilia, somnium, somnus? dubium.
822. quid sit vigilantia, quotuplex?

- §. 823. an in somnio detur nexus?
824. somnia quotuplicis generis?
825. somnia naturalia, diabolica, divina &c.
826. remouentur dubia.

Cap. VIII.

De Memoria, Recordatione, & Oblivione.

- §. 827. Memoria quid sit, & quotuplex?
828. ars mnemonica; & exempla eorum, qui illa valuerunt.
829. de oblivione, & quotuplex sit? an detur absoluta oblivio?
830. mouentur dubia ab aliis.
831. de præfagiis & eorum in anima fundamento.
832. quomodo differat futurorum prædictio & præfagium? de præfagio varii varia.
833. an præfagia naturalia dentur?
834. de reminiscencia.

SECTIO II.

DE FACULTATE COGNOSCENDI SUPERIORE.

Cap. I.

De Facultate superiore generatim.

835. Quid sit facultas cognoscendi superior?
836. facultas cognoscendi superior in bruta non cadit.
837. discrimen inter claram & distinctam ideam, quis primum invenerit: quid de Platonis ideis sentiendum?
838. an facultas inferior & superior diversas substantias præsupponat?
839. solvuntur dubia.

Cap. II.

De Attentione & Reflectione.

- §. 840. Adtentio quid sit; unde oriatur?
841. quid & quotuplex sit reflectio?
842. adjumenta attentionis.
843. quid collectio, quid distractio animi sit?

Cap. III.

Cap. III.

De Intellectu.

- §. 844. Quid sit intellectus; quomodo acuat-
tur? sententiæ aliorum.
845. usus intellectus quid, quotuplex? in
majorenni, minorenni, simplici,
mente capto. qui bene utatur intel-
lectu?
846. facultas abstrahendi. ejus usus duplex?
847. exempla perversæ abstractionis.
848. necessitas abstractionis.
849. Tres intellectus operationes ex natu-
ra intellectus demonstrantur.
850. Intellectus rerum genera & species
potest cognoscere. cur?
851. cognitio quid; quotuplex?
852. signorum utilitas.
853. cur intellectus sermone indigeat?
- 854 - 856. Grammaticæ universalis rudi-
menta. veteribus non satis cognita.
857. de verbis grammaticis, & quæ eò
pertinent.
858. quid sit conjugare? de cæteris oratio-
nis partibus.
859. an bruta gaudeant intellectu?
860. difficultates solvuntur.
861. etiam aliis signis utitur intellectus:
calculi. quid sit intellectus purus;
an detur?
862. cognitio intellectus quid; & quotu-
plex?
863. Intellectus quædam instrumenta, &
artificia.
864. objectum intellectus est veritas. quid
sit?
865. dubia Scepticorum, contra veritatem.
866. an evidentia sit veri character?
867. dubia hodiernis sententiis opposita.

Cap. IV.

De Ingenio, Ratione, & Rationis Analogo.

- §. 868. De ingenio; quid sit; quid de hac
facultate alii scripserint?
869. duo ingenii extrema.
870. ingenium quotuplex?

§. 871. quid ingenium in sermone, & ratio-
ne possit?

872. fundamenta quatuor troporum.
873. fundamentum cæterarum sermonis
virtutum.
874. Poëseos parens est ingenium.
875. de facultate rationis. quid sit rationi
conforme?
876. quid sit falsum? quod contradicit pro-
positioni veræ.
877. dubia remouentur.
878. de consensu rationis & revelationis.
differentia principiorum rationis.
Theologia insularis num detur?
- 879 - 881. eorum sententia, qui circa
usum rationis in Theologia ex defe-
ctu peccant; unà cum dubiis.
882. alia virorum nuper opponentium
dubia.
- 883 - 885. eorum opinio, qui circa usum
rationis in Theologia in excessu pec-
cant; imprimis Loockii, cujus sen-
tentia & dubia expendantur.
886. media sententia.
887. de connubio rationis & experientiæ.
de empiricis & rationalibus.
888. quid sit analogia rationis; quotuplex?
889. memoriæ, ingenii, judicii, origo.
quid sit sublimitas?

SECTIO III.

DE VOLUNTATE ADPETENDI INFERIORE.

Cap. I.

De Voluptate & Tadio.

- §. 890. de voluptate generatim.
891. unde oriatur voluptas, & quotuplex
sit?
892. de tadio, & quotuplex sit?
893. voluptas simplex, composita, mixta;
voluptatis prædominium quid; an
detur tadii & voluptatis perfectum
æquilibrium?
894. objectio solvitur.
895. de indifferentia animi agentis & actio-
num. probatur thesis: Non dari
indifferentiam actionum in concreto.

§. 896. 897. hinc discutuntur difficultates olim opponi solitæ; contra actionum indifferentiam.

898. sententia eorum, qui hîc in excessu peccant.

899. quid corporis dolor, pulcrum, deformis, bonum, malum, sit?

Cap. II.

De Facultate adpetendi & averfandi inferiore.

§. 900. Quid adpetitus & averfatio? quod semper bonum adpetamus.

901. an adpetitus vel averfatio in bonum vel malum quâ tale, ferri possit?

902--905. KINGII sententia: an volendo bonum facere possimus. unâ cum ejus argumentis a voluntate, tum divina, tum hominis sumtis.

906. adpetitûs ac averfationis divisiones memorabiles.

Cap. III.

De Affectibus Animæ.

§. 907. De affectu; quid sit?

908. de numero affectuum.

909. considerantur ingredientia definitionis affectuum.

910. dubia contra definitionem vibrata, solvuntur.

911. an affectus sint per se mali? lis forsitan est logomachica.

912. dubia, quibus inferitur esse per se malos, solvuntur.

913. cur & quomodo affectibus opus sit? influxus affectuum in imputationem culpæ vel laudis.

914--918. recensentur affectuum species; ex quatuor generibus.

919. Pathologia quid; & quotuplex?

920. an ira sit per se mala?

SECTIO IV.

DE FACULTATE ADPETENDI SUPERIORE.

Cap. unum.

De Voluntate.

§. 921. Quid sit voluntas rationalis; quomodo sit ad honestatem flectenda?

§. 922. de consensu & dissensu adpetitûs rationalis & sensitivi. quid præstet? quid sit voluntatis sinceritas?

923. volitionis & nolitionis elateres. nullus volendi vel nolendi actus, sine iisdem obtinet unquam.

924. 925. dubia dissentientium.

926. voluntas semper tendit in bonum majus inter plura ex æquo impetrabilia.

927. dubia dissentientium.

928. de voluntate antecedente & consequente, in homine; in DEO.

929. an voluntas cogi possit?

930. dubia pro affirmativa discutuntur.

931. de libertate voluntatis; quid sit? consistit 1. in sponraneitate.

932. solvitur Bælii dubium contra spontaneitatem animæ.

933. 2. in delectu & lubentia.

934. 3. in eo, quod pro objecto habeat multos possibiles modos, & actionis oppositum semper sit possibile. singula hæc momenta demonstrantur.

935. fit igitur conclusio: omnes actiones a scientibus & volentibus profectas esse liberas.

936. 937. proponuntur dubia ex variis auctoribus, in vario disciplinarum genere, contra libertatem hanc. I. ex Ontologia.

938. 939. II. ex Theologia Naturali.

940. 941. III. ex Cosmologia.

942. 943. IV. ex Psychologia.

944. V. ex disciplinis moralibus, petita.

945. de libertatis exercitio & indifferentia facultatis, quotuplex sit?

946. indifferentia æquilibrii non datur, sed activitatis.

947. indifferentia æquilibrii fallit duplici sensu: 1. unum ex pluribus eligi posse, sine præpoll. nre ratione, ut electum plus placeat. 2. eligi sine ratione, quia motiva paria sunt.

948. objectio solvitur; & exponuntur quædam libertatis species.

PSYCHOLOGIÆ PARS II. DE PSYCHOLOGIA RATIONALI.

Cap. I.

De Essentia & Natura Animæ.

- §. 949. De essentia & natura animæ : quid utraque sit? unde cognoscatur? dubia contra argumentum : *Cogito, ergo sum.*
- 950-955. *Anima est simplicis natura.* variis argumentis demonstratur; & vindicatur.
- 956-958. *Anima est mundi representativa limitato modo.* pluribus rationibus corroboratur.
- 959-964. argumenta materialistarum, contra simplicem animæ naturam.
965. 966. ex natura animæ sequitur notio materiæ & corporis, quæ in nobis est.

Cap. II.

De Animæ Abyſſo.

- §. 967. Quid sit animæ abyſſus?
- 968-970. an talis, ut §. anteced. tradit, abyſſus existat? demonstratur firmissimis rationibus.
- 971-974. dubia differentientium dilucidantur.
- 975-978. usus doctrinæ de animæ abyſſo varius. ostenditur.

Cap. III.

De Commercio Animæ & Corporis.

- §. 979. De substantiis, quæ commercium inter se habent, simplici, composita. Materialistæ quid negent? nempe existentiam spiritûs. cur Idealistæ corpora negent?
980. quomodo Idealistis occurrendum sit?
981. datur spiritus; datur corpus s. materia, quæ in actionibus conspirant.
982. tres hypotheses explicandi, hunc consensum : 1. systematis occasionalis, 2. harm. præstabilitæ, 3. influxûs.
983. iudicium de systemate occasionali: vera & fallax idea de systemate influxûs.

§. 984. purgatio influxûs notio. quid sit influxus idealis?

985. influxus physicus veri nominis quid sit?

986. influxus physicus tripartitus est : 1. cosmologicus, 2. ontologicus, 3. naturalis.

987. triplex hic est influxus, quo substantiæ agentes limitant se mutuo. quot in omni actione finita, consideranda momenta?

988. de harmonia præstabilita. ejus sensus hypotheticus s. fallax, & verus explanatur.

989. 990. explicationis hujus usus, in litibus ortis componendis, evolvitur.

991. usus hujus doctrinæ ulterius ostenditur, a solutione variorum argumentorum in contrariam partem.

992. argumenta pro ideali influxu.

993. 994. argumenta contra idealem influxum.

995. quo sensu elementa in se mutuo influant cosmologice?

996. quomodo anima in corpus, & corpus in animam influat ontol. significatu?

997-1004. argumenta contra harmoniam præstabilitam dilucidantur.

1005. 1006. dubia contra influxum solvuntur.

Cap. IV.

De Origine Idearum Animæ.

§. 1007. Quid sit origo idearum animæ, quotuplex, & unde repetatur? origo materialis idearum est in anima.

1008. origo idearum formalis est extra animam.

1009. antiquissimi philosophi hic medium non tenuerunt.

1010-1012. dubia Malebranchii, qui idearum originem DEO adscribit.

1013. Lookii sententia de origine idearum in totum externa: & argumenta pro eadem.

1014. 1015. origo idearum de DEO, num menti sit connata? dubia Lookii.

1016. 1017. Platonis argumenta pro altera

- ro extremo:** idearum principio animæ interno.
1018. ostenditur in thesi, quomodo ideæ in anima determinentur? per singulas idearum species. 1. intuitu sensationum.
1019. cur duo corpora nonnunquam sentiamus ut unum & vicissim?
1020. cur sensatio jam obscurior jam clarior sit? & oriatur jam confusior, jam distinctior?
1021. quomodo 2. ideæ universales nascantur ex idea materiali? materialis in cerebro idea, universalis qua talia repræsentare nequit.
1022. quomodo 3. phantasmata s. imaginationis perceptiones in mente nascentur; somnus, somnium?
1023. quomodo 4. anima meminerit rerum corporearum, spiritualium? an sui conscientia per ideas cerebri materiales possit exprimi?
1024. quomodo 5. memoria, adtentio, reflexio, oriatur? judicium, ratiocinatio, &c.
1025. sequitur ex his explanatis, ut determinationes perceptionum animæ a corpore pendeant.
1026. 1027. difficultates contra hanc sententiam enodantur.

Cap. V.

De Origine Animarum.

- §. 1028. opinionum de animarum origine generalis delineatio.
1029. agitur de his sententiis specialius. de prima, *quæ anima hodie quoties homo nascitur, a DEO creari dicuntur.* proponuntur hujus sententiæ argumenta & solvuntur.
1030. de *Infusanis*, utriusque generis; *rigidoribus, & mitioribus.* qui refutantur.
1031. dubia, quibus horum hypotheses sustinentur.
1032. De *Unionistarum* hypothesi; cujus rationes expendantur.

1033. remouentur dubia generalia contra memoratas hypotheses.
1034. de sententia *Emanationorum*; quæ refutatur.
1035. 1036. argumenta emanationorum, inter quos eminent Poirer & Pordetschius, examinantur.
1037. rationes eorum, *qui animam ex coelesti igne, vel aethere derivarunt.*
1038. De eorum opinione, *qui ex spiritu finito prodire animas putant; Aegyptiorum.*
1039. de *Metemphatistis*; ubi generatim refutatur transmigratio animarum.
1040. examinantur dubia Metemphatistarum.
1041. *Traducianorum* sententia expenditur.
1042. 1043. argumenta traducianorum investigantur.
1044. *Spiritualistarum* sententia examinatur.
1045. *Materialistarum* de origine animæ sententia. quorum argumenta refutantur.
1046. sententia eorum, qui originem animæ ex *particulari materia* repetunt.
1047. de transcreatione animæ ex statu animalis sensitivi, in statum animalis ratione præditi.
1048. 1049. nostra sententia tandem exponitur.
1050. quomodo animalcula spermatica naturæ humanæ rudimenta in hominem veniant? *systema involutionis,*
1051. de *systemate advolutionis.*
1052. utrum animalculum feminale lateat in ovulo femellæ; an ex femine maris veniat? argumenta pro priori sententia.
1053. pro altera sententia.
- 1054-1056. motæ difficultates contra nostram sententiam; cel. Buddei, atque anonymi cujusdam Holmienfis.
1057. conspectus nostræ sententiæ brevis.
- 1058-1064. alia variorum dubia, contra nostram sententiam.

Cap. VI.

De Immortalitate Animæ.

- §. 1065. Introitus, &, quid sit immortalitas? ponitur in eo, ut anima post obitum, 1. sit *superstes*, 2. *sui & aliarum rerum conscia*, 3. *memoriam huius vitæ, recolat*.
1066. Probatur primum: *quod anima sit post mortem futura superstes*.
1067. 1068. dubia Georgii Frid. MEJERS perperam affecuta argumentum, expenduntur.
- 1069 - 1075. probatur secundum; *quod anima vim elare & distincte cogitandi post mortem sit retentura*. exceptiones remouentur.
1076. *quod anima sui conscia sit futura post mortem, certe per intervalla, ut sit in hac vitæ*.
1077. 1078. quod anima post mortem ne per vices quidem sit dormitura. objectiones, solvuntur.
- 1079 - 1082. argumenta: *quod anima post mortem, rerum memoriam ex hac vitæ retentura sit*. atque objectiones.
1083. 1084. rationes: cur DEus post mortem *non velit annihilare animam*. dubia, refutantur.
- 1085 - 1089. argumenta: quod animam DEus post mortem, *sui quoque consciam*, velit. dubia, remouentur.
1090. 1091. argumenta: quod anima post mortem *se pro eadem sit agnitura, quæ nunc fuit*. dubium remouetur.
- 1092 - 1096. de immortalitate animarum infantilium. quæ probatur. dubia solvuntur.
- 1097 - 1101. occurrit aliis dubiis contra immortalitatem animæ proferri

solitis, tum apud antiquos, tum apud alios varios.

- §. 1102. 1103. argumenta hypnopsychitarum, quod anima ad resurrectionem usque dormiat.
1104. Celeberrimi VOLTAIRII dubia.
1105. dubia adversus facultatem recordandi rerum nunc gestarum.
1106. DODWELLI sententia.

Cap. VII.

De Brutorum Animabus.

- §. 1107. Quid sit anima bruti generatim, de qua agemus.
- 1108 - 1110. bruti anima est simplicis naturæ. probatur. dubia remouentur.
1111. utrum bruti anima sit materialis, & tamen mechanismo contradistincta?
1112. utrum brutorum animæ sentiant? argumenta affirmantia.
- 1113 - 1115. dubia eorum, quia animas brutorum materiales, aut machinas esse, docent.
1116. definitio animæ brutorum specialis. & an ratione gaudeat? negatur.
1117. argumenta eorum, qui bruta ratiocinari putant.
1118. Quær. an animæ brutorum post mortem sentiant? rationes affirmantes.
1119. dubia, quæ formantur, expenduntur.

Cap. VIII. ultimum.

Utrum Anima post mortem adiunctum sibi corpus sit habitura?

- §. 1120 - 1125. argumenta hanc quæstionem affirmative probantia.
- 1126 - 1131. opposita expenduntur.